

Regeringens proposition

1981/82: 90

om anställningsskyddet i statliga tjänster, m. m.;

beslutad den 22 december 1981.

Regeringen föreslår riksdagen att antaga de förslag som har tagits upp i bifogade utdrag av regeringsprotokoll denna dag.

På regeringens vägnar

THORBJÖRN FÄLLDIN

OLOF JOHANSSON

Propositionens huvudsakliga innehåll

I anslutning till den nya anställningsskyddslag som föreslås i prop. 1981/82:71 läggs i denna proposition fram förslag till en del följdändringar i lagen (1976:600) om offentlig anställning.

Dessutom föreslås några formella lagändringar, bl. a. ett slopande av uttrycket "allmänna inrättningar" i vissa lagar.

1 Förslag till**Lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning**

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976: 600) om offentlig anställning¹

dels att nuvarande 2 kap. 4 § samt 7 kap. 9 och 10 §§ skall betecknas 2 kap. 5 §, 7 kap. 10 respektive 11 §§,

dels att 1 kap. 1 och 6 §§, nya 2 kap. 5 §, 4 kap. 7 §, 7 kap. 2 § och nya 11 §, 8 kap. 1 och 3 §§, 9 kap. 1–3 §§, 11 kap. 4 §, 14 kap. 7 §, 15 kap. 1 och 8 §§ samt 16 kap. 1, 5 och 7 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken till 9 kap. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas tre nya paragrafer, 2 kap. 4 och 6 §§ samt 7 kap. 9 §, av nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 kap.

1 §²

Denna lag är, med de undantag som framgår av 2–6 §§, tillämplig på arbetstagare hos

1. staten,
2. *kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet* eller *allmän försäkringskassa*,

3. *annan allmän inrättning*, om anställningen är statligt reglerad.

Denna lag är, med de undantag som framgår av 2–6 §§, tillämplig på arbetstagare hos

1. staten,
2. *kommuner, landstingskommuner, kommunalförbund, församlingar, kyrkliga samfälligheter* eller *allmänna försäkringskassor*,

3. *andra arbetsgivare*, om anställningen är statligt reglerad.

6 §³

Lagen gäller *ej* arbetstagare som *av arbetsmarknadsmyndighet meddelas arbetslöshetshjälp i form av beredskapsarbete* eller *som har anvisats arbete i verkstad inom arbetsvården*.

Lagen gäller *inte* arbetstagare som *har anvisats beredskapsarbete* eller *skyddat arbete*.

2 kap.

4 §

Av *lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet och lagen (1982:000) om anställningsskydd* framgår att vad som sägs där skall

¹ Lagen omtryckt 1977: 1047.

² Senaste lydelse 1981: 372.

³ Senaste lydelse 1979: 384.

Nuvarande lydelse

4 §

Föreskrifterna i 2 samt 21 och 22 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet tillämpas *ej* i *anställningsförhållande* som omfattas av denna lag.

Föreskrifterna i 11–14 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet tillämpas *ej* i fråga om beslut som meddelas med stöd av 10–13 kap.

Förordnande, som har tidsbegränsats i strid mot 5 § lagen (1974:12) om anställningsskydd eller mot *föreskrift* i sådant kollektivavtal som avses i 3 § andra stycket samma lag, skall på talan av arbetstagaren förklaras gälla utan tidsbegränsning.

I fråga om arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning får *förordnande* tidsbegränsas enligt vad regeringen bestämmer.

Arbetstagare som är *förordnad* tills vidare får sägas upp enligt lagen (1974:12) om anställningsskydd. *Innehar arbetstagaren* statligt reglerad anställning hos annan än staten, tillämpas även *bestäm-*

†1 Riksdagen 1981/82. 1 saml. Nr 90

Föreslagen lydelse

5 §

Föreskrifterna i 2 samt 21 och 22 §§ lagen (1976:580) om medbestämmande i arbetslivet *skall inte* tillämpas i *anställningsförhållanden* som omfattas av denna lag.

Föreskrifterna i 11–14 §§ lagen om medbestämmande i arbetslivet *skall inte* tillämpas i fråga om beslut som meddelas med stöd av 10–13 kap.

6 §

I fråga om statligt reglerade anställningar skall även föreskrifter i andra författningar än lagar tillämpas utan hinder av att de avviker från lagen (1982:000) om anställningsskydd. Detsamma gäller i fråga om anställningar hos riksdagen eller dess myndigheter.

4 kap.

7 §

Förordnanden, som har tidsbegränsats i strid mot 4 § första stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd eller mot ett sådant kollektivavtal som avses i 2 § andra stycket samma lag, skall på talan av arbetstagaren förklaras gälla utan tidsbegränsning.

I fråga om arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning får *förordnanden* tidsbegränsas enligt vad regeringen bestämmer.

7 kap.

2 §

Arbetstagare som är *förordnade* tills vidare får sägas upp enligt lagen (1982:000) om anställningsskydd. *Om en sådan arbetstagare innehar* statligt reglerad anställning hos någon annan än staten, tilläm-

Nuvarande lydelse

melse om uppsägning i annan författning.

I fråga om grund för uppsägning, förfarandet vid uppsägning, varsel och överläggning samt tvist om giltigheten av uppsägning *äger* lagen om anställningsskydd *motsvarande tillämpning* på arbetstagare i verksam ledande eller därmed jämförlig ställning *med förordnande* tills vidare, i den mån annat *ej* följer av denna lag eller, såvitt rör andra frågor än grunden för uppsägning, av *föreskrift* som regeringen meddelar.

Uppsägning som avses i första eller andra stycket skall ske skriftligen för att vara giltig.

Föreslagen lydelse

pas även *de bestämmelser om uppsägning som finns i andra författningar.*

I fråga om grund för uppsägning, förfarandet vid uppsägning, varsel och överläggning samt tvist om giltigheten av uppsägning *tillämpas* lagen om anställningsskydd *också* på *sådana* arbetstagare i verksam ledande eller därmed jämförlig ställning *som är förordnade* tills vidare, i den mån *något* annat *inte* följer av denna lag eller, såvitt rör andra frågor än grunden för uppsägning, av *föreskrifter* som regeringen meddelar.

9 §

Arbetstagare, som är förordnade för provanställning enligt lagen (1982:000) om anställningsskydd, får vid eller före prövotidens utgång skiljas från sin anställning genom besked om detta enligt samma lag.

Beskedet skall lämnas skriftligen för att vara giltigt.

10 §

Erhåller arbetstagare annan anställning och är denna statligt reglerad, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om *ej* annat följer av *föreskrift* om förening av tjänster. *Sådan föreskrift* meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med annan allmän tjänst, av regeringen. Vad nu har sagts *äger tillämpning* även där den andra anställningen *ej är statligt reglerad, om denna utgör anställning hos riksdagen eller dess myndigheter eller hos allmän försäkringskassa.*

Föreligger särskilda skäl, får regeringen besluta att anställning skall bestå utan hinder av första stycket.

11 §

Erhåller *en* arbetstagare *någon* annan anställning och är denna statligt reglerad, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om *inte* annat följer av *föreskrifter* om förening av tjänster. *Sådana föreskrifter* meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med annan allmän tjänst, av regeringen. Vad nu har sagts *tillämpas* även där den andra anställningen *är en* anställning hos riksdagen eller dess myndigheter.

Att justitieråd och regeringsråd ej får inneha eller utöva annan statlig tjänst är särskilt föreskrivet.

8 kap.

1 §

Uppkommer fråga om uppsägning på grund av arbetsbrist, skall, när det behövs, turordning för uppsägningen fastställas.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

I fråga om turordning vid uppsägning äger lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen ej föreskriver annat.

I fråga om turordningen tillämpas lagen (1982:000) om anställningsskydd också på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen inte föreskriver annat.

3 §

Uppsägning, som strider mot bestämmelse om turordning, skall på talan av arbetstagaren förklaras ogiltig.

Vid tvist om giltigheten av uppsägning enligt första stycket äger 34 § andra och tredje styckena samt 36 och 37 §§ lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.

Vid tvist om giltigheten av uppsägning enligt första stycket tillämpas 34 § andra och tredje styckena, 37 §, 40 § första och tredje styckena samt 42 § lagen (1982:000) om anställningsskydd. I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 40 § första och tredje styckena lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

9 kap. Företrädesrätt till ny anställning

I ärende om tillsättning av tjänst skall, när det behövs, turordning för företrädesrätt till ny anställning fastställas.

I fråga om företrädesrätt till ny anställning äger lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen ej föreskriver annat.

Om grund för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 4 kap. 3 §.

9 kap. Företrädesrätt till återanställning

1 §

I ärenden om tjänstetillsättning skall, när det behövs, fastställas turordning för företrädesrätt till återanställning.

I fråga om företrädesrätt till återanställning tillämpas lagen (1982:000) om anställningsskydd också på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen inte föreskriver annat.

Om grunder för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 4 kap. 3 §.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 §

Företrädesrätt till *ny anställning* gäller *ej* till högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om *ej* särskilda skäl *föranleder* annat. Sådan företrädesrätt gäller *ej* heller gentemot arbetstagare som skall omplaceras på grund av 7 § *andra stycket lagen (1974:12) om anställningsskydd*.

Företrädesrätt till *återanställning* gäller *inte* till högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om *det inte finns* särskilda skäl *till något* annat. Sådan företrädesrätt gäller *inte* heller gentemot arbetstagare som skall omplaceras på grund av 7 § *andra stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd*.

3 §

Anmälan enligt 27 § *första stycket lagen (1974:12) om anställningsskydd* av anspråk på företrädesrätt till *ny anställning* skall för att vara giltig göras skriftligen hos den myndighet där arbetstagaren är eller senast har varit anställd.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i *underrättelse* om att tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist *ej* kommer att förnyas skall *tagas in erinran* om var och hur anmälan skall göras.

Anmälan enligt 27 § *första stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd* av anspråk på företrädesrätt till *återanställning* skall för att vara giltig göras skriftligen hos den myndighet där arbetstagaren är eller senast har varit anställd.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i *besked* om att *ett* tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist *inte* kommer att förnyas skall *det tas in en upplysning* om var och hur anmälan skall göras.

11 kap.

4 §

Har i annan lag än *lagen (1974:12) om anställningsskydd* eller i annan författning meddelats bestämmelse, som inskränker rätten att avskeda arbetstagare i förhållande till vad som *föreskrives* i 1 eller 2 §, gäller i stället den bestämmelsen.

Om det i annan lag än *lagen (1982:000) om anställningsskydd* eller i annan författning *har* meddelats *någon* bestämmelse, som inskränker rätten att avskeda arbetstagare i förhållande till vad som *föreskrivs* i 1 eller 2 §, gäller i stället den bestämmelsen.

14 kap.

7 §

Uppkommer fråga om *avskedande*, skall myndigheten *så snart det kan ske* varsla arbetstagarorganisation *därom*. Påkallar organisationen senast en vecka efter varslet överläggning i frågan, skall *myndigheten lämna organisationen tillfälle därtill*, innan frågan avgöres.

Uppkommer fråga om *att avskeda en arbetstagare*, skall myndigheten, om arbetstagaren är fackligt organiserad, *minst en vecka före avskedandet* varsla den lokala arbetstagarorganisation *som arbetstagaren tillhör om detta*. Om organisationen senast en vecka efter varslet *begär* överläggning i frågan, skall *överläggningen ha avslutats*, innan frågan avgöres.

Nuvarande lydelse

Beslutas avstängning enligt 13 kap. 1 eller 2 §, skall *arbetstagarorganisation* genast underrättas om beslutet.

Med arbetstagarorganisation förstås i detta lagrum lokal arbetstagarorganisation i förhållande till vilken arbetsgivaren är eller brukar vara bunden av kollektivavtal, såvitt gäller berörd arbetstagarkategori.

Föreslagen lydelse

Beslutas avstängning enligt 13 kap. 1 eller 2 §, skall *myndigheten, om arbetstagaren är fackligt organiserad, genast underrätta den lokala arbetstagarorganisation som arbetstagaren tillhör* om beslutet.

15 kap.

1 §

Fråga om anställnings upphörande som avses i 7 kap. 2–4 eller 9 § prövas av den myndighet som tillsätter tjänsten, om *ej* annat följer av 5 § nedan eller av föreskrift eller särskilt beslut som regeringen meddelar.

Fråga om anställnings upphörande enligt 7 kap. 5 eller 7 § prövas av regeringen, om *ej* annat följer av 5 § nedan. Närmare föreskrifter meddelas av regeringen.

Fråga om anställnings upphörande som avses i 7 kap. 2–4, 9 eller 10 § prövas av den myndighet som tillsätter tjänsten, om *inte* annat följer av 5 § nedan eller av föreskrift eller särskilt beslut som regeringen meddelar.

Fråga om anställnings upphörande enligt 7 kap. 5 eller 7 § prövas av regeringen, om *inte* annat följer av 5 § nedan. Närmare föreskrifter meddelas av regeringen.

8 §⁴

Har statlig myndighet beträffande arbetstagare hos annan än staten meddelat beslut om anställnings upphörande eller om disciplinansvar, avstängning eller läkarundersökning enligt denna lag, skall staten anses som arbetsgivare i tvist som rör beslutet.

Även om en arbetstagare är anställd hos någon annan än staten, skall staten anses som hans arbetsgivare i tvister som rör beslut av en statlig myndighet om anställnings upphörande eller om disciplinansvar, avstängning eller läkarundersökning enligt denna lag.

16 kap.

1 §

Om handläggningen av mål angående tillämpningen av denna lag *föreskrives* i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

I fråga om rättegångskostnad i mål som rör disciplinansvar, avstängning eller läkarundersökning enligt denna lag äger

Om handläggningen av mål angående tillämpningen av denna lag *föreskrivs* i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

⁴ Senaste lydelse 1979: 214.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

41 § tredje stycket lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.

5 §

Talan om skadestånd enligt 3 kap. 6 § väckes senast tre månader efter det att stridsåtgärden har avslutats.

Talan som avses i 4 kap. 7 § första stycket väckes senast två månader efter förordnandetidens utgång.

Talan om skadestånd enligt 3 kap. 6 § väcks senast tre månader efter det att stridsåtgärden har avslutats.

Talan som avses i 4 kap. 7 § första stycket väcks senast två månader efter förordnandetidens utgång. Detta gäller även om förhandling, som påkallats inom den i 40 § andra stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd föreskrivna under rättelsetiden, inte har avslutats.

7 §⁵

Bryter myndighet i ärende om disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning mot 14 kap. 1 eller 3–9 §, 15 kap. 3, 4 eller 7 §, föreskrift enligt 13 kap. 4 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning eller föreskrift som avses i 15 kap. 3 eller 6 §, äger 38 § första, tredje och fjärde styckena samt 40 § lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982:000) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande bestämmelser:

1. 14 kap. 1 eller 3–9 §,
2. 15 kap. 3, 4 eller 7 §,
3. föreskrifter enligt 13 kap. 4 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning,
4. föreskrifter som avses i 15 kap. 3 eller 6 §.

I fråga om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.
2. Har varsel eller underrättelse enligt 14 kap. 7 § lämnats före ikraftträdandet, tillämpas även därefter lagrummet i dess äldre lydelse.
3. I fråga om skadestånd som hänför sig till omständigheter som har inträffat före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser.
4. I fråga om rättegångskostnader i mål där talan har väckts före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser.

⁵ Senaste lydelse 1979: 214.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Om sådant anställnings- eller arbetsvillkor för arbetstagare hos kommun, som må bestämmas genom avtal, enligt lag eller särskilt beslut av riksdagen skall fastställas under medverkan av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, skall statens arbetsgivarverk på kommunens vägnar föra förhandling samt sluta och uppsäga kollektivavtal om villkoret eller på annat sätt enhetligt reglera detta.

Med kommun likställas i denna lag landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samsällighet, allmän försäkringskassa och annan *allmän inrättning*.

Med kommun likställas i denna lag landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samsällighet, allmän försäkringskassa och annan *arbetsgivare med offentlig ställning*.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Senaste lydelse 1981: 373.

3 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2 och 4 §§ brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.

2 §¹

Arbetstagare som mottager, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning, dömes för *mutbrott* till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma skall gälla, om arbetstagaren begått gärningen innan han erhöll anställningen eller efter det han slutat densamma. Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst sex år.

Vad i första stycket sägs om arbetstagare äger motsvarande tillämpning på

Vad i första stycket sägs om arbetstagare äger motsvarande tillämpning på

¹ Senaste lydelse 1977: 103.

Nuvarande lydelse

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun,

2. den som utövar uppdrag som är reglerat i författning.

3. krigsman eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt.

4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet och

5. den som i annat fall än som avses i 1–4 på grund av förtroendeställning såsom syssloman eller eljest fått att för annan sköta rättslig eller ekonomisk angelägenhet eller öva tillsyn å skötseln av sådan angelägenhet.

Med kommun likställes annan allmän inrättning som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976:600) om offentlig anställning.

4 §²

Den som har valts till statligt eller kommunalt uppdrag med vilket följer myndighetsutövning må av rätten skiljas från uppdraget, om han har begått brott för vilket är stadgat fängelse i två år eller däröver och han genom brottet har visat sig uppenbarligen olämplig att inneha uppdraget.

Skiljes uppdragstagare från uppdraget enligt första stycket, skall hänsyn tagas därtill vid bestämmande av straff för brottet.

Med kommun likställes annan allmän inrättning som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976:600) om offentlig anställning.

Föreslagen lydelse

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun, landstingskommun, kommunalförbund, kyrklig samfällighet, allmän försäkringskassa eller till någon sådan arbetsgivare som avses i 1 kap. 1 § 3 lagen (1976:600) om offentlig anställning,

2. den som utövar uppdrag som är reglerat i författning.

3. krigsman eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt.

4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet och

5. den som i annat fall än som avses i 1–4 på grund av förtroendeställning såsom syssloman eller eljest fått att för annan sköta rättslig eller ekonomisk angelägenhet eller öva tillsyn å skötseln av sådan angelägenhet.

Den som har valts till sådant uppdrag hos staten eller hos en kommun med vilket följer myndighetsutövning får av rätten skiljas från uppdraget, om han har begått brott för vilket är stadgat fängelse i två år eller däröver och han genom brottet har visat sig uppenbarligen olämplig att inneha uppdraget.

Skiljs uppdragstagare från uppdraget enligt första stycket, skall hänsyn tas därtill vid bestämmande av straff för brottet.

Med uppdrag hos staten eller hos kommun likställs uppdrag hos andra sådana arbetsgivare som avses i 2 § andra stycket 1.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

² Senaste lydelse 1976: 601.

4 Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att i 9 kap. 20 § sekretesslagen (1980: 100)¹ orden ``lagen (1974: 12) om anställningsskydd`` skall bytas ut mot ``lagen (1982: 000) om anställningsskydd``.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Lagen omtryckt 1980: 880.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Befogenhet att meddela vapenfri tjänstepliktig tillrättavisning tillkommer hos staten eller hos kommun anställd civilförsvars-, brand- eller arbetschef i fråga om underställd personal. Med *kommun likställes annan allmän inrättning* som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Föreslagen lydelse

19 §¹

Befogenhet att meddela vapenfri tjänstepliktig tillrättavisning tillkommer hos staten eller hos kommun anställd civilförsvars-, brand- eller arbetschef i fråga om underställd personal. Med *kommuner likställs landstingskommuner, kommunalförbund, församlingar, kyrkliga samfundigheter, allmänna försäkringskassor och sådana arbetsgivare* som avses i 1 kap. 1 § 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Innan någon meddelar tillrättavisning, skall han vid förhör med den felande lämna denné tillfälle att förklara sig.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Senaste lydelse 1976: 604.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare skall ha nedan angivna lydelse.

¹ Riksdagen 1981/82. 1 saml. Nr 90

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*I §¹

Denna lag äger tillämpning på tolk och översättare som anlitas av myndighet eller annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med *kommun likställes annan allmän inrättning* som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Denna lag äger tillämpning på tolk och översättare som anlitas av myndighet eller annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med *kommuner likställs landstingskommuner, kommunalförbund, församlingar, kyrkliga samfundigheter, allmänna försäkringskassor och sådana arbetsgivare* som avses i 1 kap. 1 § 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Senaste lydelse 1976: 609.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1981: 326) om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 13 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring i den lydelse paragrafen erhållit genom lagen (1981: 326) om ändring i nämnda lag skall ha nedan angivna lydelse.

*Nuvarande lydelse**Föreslagen lydelse*

18 kap.

13 §

Direktören och de andra tjänstemän, beträffande vilka regeringen föreskriver det, tillsätts och entledigas av riksförsäkringsverket. Övriga tjänstemän tillsätts och entledigas av kassan.

Riksförsäkringsverket skall vid tillsättande och entledigande av tjänstemän hos kassan inhämta yttrande från kassans styrelse.

För de tjänstemän, för vilka regeringen föreskriver det, skall anställnings- och arbetsvillkor fastställas under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tjänstemännens anställnings- och arbetsvillkor skall fastställas under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

I den utsträckning regeringen föreskriver det får försäkringskassan inrätta nya tjänster endast efter medgivande av riksförsäkringsverket.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringsammanträde
1981-11-19

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Johansson, Wirtén, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Johansson

Lagrådsremiss om ändringar i bl. a. lagen (1976: 600) om offentlig anställning

1 Inledning

Regeringen har i prop. 1981/82: 71 föreslagit riksdagen att anta en ny anställningsskyddslag, avsedd att ersätta den nuvarande lagen (1974: 12) om anställningsskydd (ändrad senast 1979: 1136).

Lagförslaget – som har upprättats på grundval av departementspromemorian (Ds A 1981: 6) Anställningsskydd jämte remissyttranden däröver – stämmer i väsentliga hänseenden överens med gällande rätt. Bland nyheterna i förslaget märks regler om möjlighet att träffa avtal om tidsbegränsad anställning vid feriearbete, tillfällig arbetsanhopning m. m. eller provanställning. Vidare slopas personalorganisationernas rätt till s. k. allmänt skadestånd vid kränkning av en arbetstagare. Dessutom anpassas organisationernas inflytande vid bl. a. uppsägning på grund av arbetsbrist närmarre till reglerna i lagen (1976: 580) om medbestämmande i arbetslivet (MBL, ändrad senast 1980: 238).

Den nya anställningsskyddslagen är liksom 1974 års lag i princip avsedd att gälla för hela arbetsmarknaden, alltså även för de offentligt anställda.

I fråga om statligt löner reglerade tjänster – dvs. främst tjänsterna inom statsförvaltningen, lärarområdet och försäkringskassorna – är därvid att märka att dessa omfattas av reglerna i lagen (1976: 600) om offentlig anställning (LOA, omtryckt 1977: 1047, ändrad senast 1981: 372), som har samordnats med 1974 års lag.

Jag tar i detta lagstiftningsärende upp frågan om hur LOA bör anpassas till den föreslagna nya lagstiftningen.

Vad angår behandlingen av denna fråga i departementspromemorian och remissyttrandena hänvisas till referatet därav i den anförda prop. 1981/82: 71.

Dessutom tar jag i sammanhanget upp förslag till ett par formella lagändringar. främst i anslutning till vad riksdagen den 28 oktober 1981 har gett regeringen till känna om ett slopande av uttrycket "allmänna inrättningar" i lagstiftningen (KU 1981/82: 7, rskr 4).

2 Överväganden

De ändringar i sak som föreslås genom den nya anställningsskyddslagen bör, som jag ser det, i allt väsentligt kunna införas också inom det statligt löner reglerade området. Detta synsätt ligger i linje med de principer som vid och efter tillkomsten av 1974 års anställningsskyddslag har tillämpats vid behandlingen av frågor om anställningsskydd i statlig tjänst m. m. (jfr främst prop. 1974: 88, InU 15, rskr 272, och prop. 1974: 174, InU 33, rskr 401).

I stora delar bör den nya lagen få bli direkt tillämplig också på LOA:s område. Jag kan därför i huvudsak inskränka mig till att föreslå en del följdändringar i LOA, av närmast redaktionell natur. En del av dessa ändringförslag kan vara förtjänta av en närmare motivering.

I de delar som redan 1974 års lag saknar tillämplighet på det statligt reglerade området, föranleder förslaget om en ny anställningsskyddslag naturligen inte några ändringar i LOA. Det gäller t. ex. institutet avskedande enligt LOA.

2.1 Provanställning

Arbetstagare med statligt reglerade anställningar får tvångsentledigas bara med stöd av LOA (7 kap. 1 §). Enligt den nu föreslagna anställningsskyddslagen skall gälla att en provanställning kan avbrytas genom besked inte bara vid provotidens slut utan även under den löpande provotiden, om inte annat har avtalats (6 § andra och tredje styckena).

För att de nya reglerna helt skall slå igenom också på LOA:s område bör LOA sålunda kompletteras med en särskild föreskrift som gör det möjligt för arbetsgivaren att lösa upp anställningsförhållandet vid eller före provotidens utgång, lämpligen i en ny paragraf, 7 kap. 11 §. Detta förslag ligger i linje med vad som anförs i departementspromemorian (s. 325). Av 2 § andra stycket i den nya anställningsskyddslagen framgår att avvikelser från föreskrifterna om provanställning får göras genom kollektivavtal.

När det gäller möjligheten för en arbetstagare att själv avbryta provanställningen genom att ge arbetsgivaren besked om det, blir den nya anställningsskyddslagen direkt tillämplig också på LOA-området. Detta gäller även den nya lagens regler om underrättelse, varsel och överläggning vid provanställning (31 §).

En uppsägning från arbetsgivarens sida skall liksom en arbetstagares

begäran om entledigande på LOA:s område ske skriftligen för att vara giltig (7 kap. 2 § tredje stycket samt 9 § LOA). Detta formkrav har motive-rats med hänvisning till bl. a. ordningsskäl. Samma skäl talar för att också besked om avbrytande av provanställning vid eller före provotidens utgång bör vara skriftliga för att gälla.

Kravet på skriftlig form för arbetsgivarbesked bör vara tvingande och få sin plats i ett andra stycke i den nyss föreslagna nya 11 § i 7 kap. LOA.

En arbetstagares besked om att provanställningen skall avslutas är att anse som en begäran om entledigande. Den tvingande formföreskriften i 7 kap. 9 § LOA kommer därför utan ändring att omfatta även dessa fall.

Frågor om tvångsentledigande vid provanställning genom besked bör prövas i samma ordning som uppsägning, nämligen regelmässigt av den myndighet som tillsätter tjänsten. En föreskrift om detta bör tas in i 15 kap. 1 § LOA, som innehåller regler om beslutande myndighet i uppsägningsfallen.

Av förslaget till ny anställningsskyddslag framgår att avtal om provanställning får tidsbegränsas i högst sex månader. I 5 § kungörelsen (1974: 1007) om tidsbegränsning av statligt reglerad anställning, m. m. (omtryckt 1976: 864) föreskrivs att förordnande som avser provtjänstgöring skall meddelas att gälla tills vidare utan tidsbegränsning. Tidsbegränsat förordnande får dock meddelas, om provtjänstgöringen skall pågå högst tre månader i följd. Som framhållits i motiven till ny anställningsskyddslag pågår f. n. kollektivavtalsförhandlingar i tidsbegränsningsfrågor mellan statens arbetsgivarverk och de statsanställdas huvudorganisationer. I den mån frågorna inte blir reglerade i kollektivavtal, kan 5 § tidsbegränsningskungörelsen komma att behöva ändras för att nå en anpassning till anställningsskyddslagen. Det kan ske utan riksdagens medverkan.

2.2 Begynnelsedag för återanställningsrätt

Enligt förslaget till ny anställningsskyddslag skall en arbetstagare, som är anställd för begränsad tid och som inte kommer att få fortsatt anställning, få besked om det minst en månad före anställningstidens utgång (15 §). Detta gäller dock bara arbetstagare som har varit anställda hos arbetsgivaren mer än tolv månader under de senaste två åren. Motsvarande rätt till besked har en säsonganställd arbetstagare. Beskedet skall innehålla uppgift om huruvida arbetstagaren har företrädesrätt till återanställning eller inte (16 §). Återanställningsrätten gäller från den tidpunkt då beskedet lämnades eller skulle ha lämnats (25 § andra stycket).

Inom det statliga området kan det — som riksskatteverket påpekar i sitt remissyttrande — emellertid förekomma fall där en arbetstagare har återanställningsrätt fastän någon skyldighet inte föreligger att lämna här åsyftade besked. En statstjänsteman, som förenar två tjänster och som vid tidsbegränsat förordnande förvägras fortsatt anställning i den högre tjäns-

ten. anses ha återanställningsrätt, även om han eller hon behåller den lägre tjänsten (prop. 1974: 174 s. 68). Något besked härom behöver inte lämnas, eftersom tjänstemannen behåller sin bottenjänst hos staten.

Jag vill peka på att återanställningsrätten i dessa fall kommer att gälla från den tidpunkt då besked skulle ha lämnats enligt 25 § andra stycket i den nya lagen, om arbetsgivaren hade varit skyldig att göra det.

2.3 Fackligt inflytande

I förslaget till ny anställningsskyddslag (29 §) görs förhandlingsrättsreglerna i 11–14 §§ MBL ensamt tillämpliga vad gäller det fackliga inflytandet vid uppsägningar på grund av arbetsbrist m. m. Systemet med varsel till och överläggning med personalorganisationerna slopas därigenom i arbetsbristfallen, men behålls vid uppsägningar på grund av personliga förhållanden och vid avskedanden (30 §). Dessa senare äligganden för arbetsgivaren föreslås gälla gentemot den berörde arbetstagarens lokala organisation i stället för som tidigare de kollektivavtalsbärande organisationerna. Dessa principer bör införas även på LOA:s område, däri inbegripet uppsägningar av sådana arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning som inte omfattas av vare sig den nuvarande eller den föreslagna anställningsskyddslagen. Detta står i samklang med förslaget i departementspromemorian (s. 266).

Regeln i 7 kap. 2 § andra stycket LOA att 1974 års lag skall tillämpas i fråga om bl. a. varsel och överläggning vid uppsägningar av arbetstagare i verksledande ställning m. fl. bör alltså i fortsättningen avse den nya lagens föreskrifter om varsel och överläggning vid uppsägning på grund av personliga förhållanden. Som anförs i departementspromemorian (s. 325), behövs däremot i LOA inte någon särskild hänvisning till MBL i fråga om förhandlingsplikt i arbetsbristfallen, eftersom MBL till skillnad från anställningsskyddslagen omfattar även dessa arbetstagare.

Den nya ordningen medför att följdändringar behöver göras också i 14 kap. 7 § LOA. Där sägs det att kollektivavtalsbärande personalorganisation har rätt till varsel och överläggning vid avskedande enligt LOA och till underrättelse vid avstängning enligt LOA. Detta fackliga inflytande bör i fortsättningen – som jag nyss har angett – tillkomma den lokala organisation där arbetstagaren är medlem.

2.4 Preskription

Jag förordar att LOA:s föreskrifter om preskriptionstid för talan mot beslut att tidsbegränsa en anställning lämnas oförändrade.

Enligt en ny regel i den föreslagna anställningsskyddslagen skall ett anställningsavtal, som oriktigt har tidsbegränsats, förklaras gälla tills vidare, om arbetstagaren yrkar det (36 § första stycket). Frågan prövas

domstolsvägen. Men arbetstagaren måste senast en månad efter det att anställningen upphörde underrätta arbetsgivaren om sin avsikt att föra sådan talan. Sedan skall talan väckas inom två veckor, räknat från det att tiden för underrättelse gick ut eller – om förhandling i tvistefrågan har påkallats – från det förhandlingen avslutades; annars förlorar arbetstagaren sin talan (40 § andra och tredje styckena samt 42 §).

Inom LOA:s område gäller emellertid redan att ett oriktigt tidsbegränsat förordnande skall förklaras gälla utan tidsbegränsning på talan av arbetstagaren (4 kap. 7 § första stycket; jfr prop. 1977/78: 34 s. 12, AU 14, rskr 56). För de nu åsyftade fallen innehåller LOA sedan år 1978 vidare en preskriptionsregel om att talan skall väckas senast två månader efter förordnandetidens utgång (16 kap. 5 § andra stycket och 6 §). Vid bestämmandet av denna tidsfrist har lagstiftaren tagit hänsyn till bl. a. de praktiska olägenheter för myndigheterna – inte minst från tjänsteplaneringssynpunkt – som följer redan av att fristen går utöver förordnandetiden (anf. prop. 1977/78: 34 s. 13).

Enligt min mening är den ordning som föreslås i den nya anställningsskyddslagen – och som alltså innebär att talefristen inte börjar löpa förrän förhandlingarna i tvistefrågan kan avslutas – lika litet som ordningen enligt 1974 års lag förenlig med det tjänstesystem som tillämpas inom förvaltningen. Regeln i LOA bör därför behållas.

Däremot möter det inget hinder att också på LOA:s område tillämpa den föreslagna regeln om underrättelse till arbetsgivaren senast inom en månad efter anställningstidens slut. Några uttryckliga föreskrifter om detta behövs inte i LOA.

2.5 Rättegångskostnad

Enligt förslaget till ny anställningsskyddslag slopas den regel om kvittning av rättegångskostnader som finns i 41 § tredje stycket 1974 års lag. I stället kommer den allmänna kvittningsregeln i 5 kap. 2 § första stycket lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister (omtryckt 1977: 530) att gälla.

LOA:s hänvisning (16 kap. 1 § andra stycket) till nämnda regel i 1974 års lag vad gäller rättegångskostnad i mål som rör disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning enligt LOA bör också upphävas.

2.6 Formella ändringar m. m.

2.6.1 LOA innehåller flera hänvisningar till föreskrifter i 1974 års lag. Dessa hänvisningar bör ändras så, att de i stället avser motsvarande föreskrifter i den nya anställningsskyddslagen. Därvid bör de däri föreslagna möjligheterna till avvikelser genom kollektivavtal föras in i 8 kap. 3 § och 16 kap. 7 § LOA.

2.6.2 En hänvisning i 9 kap. 20 § sekretesslagen (1980:100, omtryckt 1980:880, ändrad senast 1981:511) till 1974 års lag bör likaledes ändras så, att den i stället avser den nya anställningsskyddslagen.

2.6.3 Med anledning av det inledningsvis nämnda riksdagsbeslutet (KU 1981/82:7, rskr 4) föreslår jag att orden "allmän inrättning" i 1 kap. 1 § 3 LOA byts ut mot "arbetsgivare". Uttrycket "allmän inrättning" förekommer också i 20 kap. 2 § tredje stycket och 4 § tredje stycket brottsbalken, i 19 § första stycket lagen (1966:413) om vapenfri tjänst (ändrad senast 1981:418) och i 1 § lagen (1975:689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare (ändrad senast 1980:229). Redaktionella ändringar bör göras även i dessa lagar mot bakgrund av att uttrycket direkt anknyter till dess innebörd enligt LOA. I 1 § andra stycket lagen (1965:576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m.m. (ändrad senast 1981:373) bör uttrycket bytas ut mot "arbetsgivare med offentlig ställning". Det kan senare bli aktuellt att ta upp frågan om att söka precisera sistnämnda uttryck, möjligen genom en fullständig uppräkningslista av de arbetsgivare som avses.

I anslutning till dessa förslag bör 18 kap. 13 § tredje stycket lagen (1962:381) om allmän försäkring (omtryckt 1977:630, ändrad senast 1981:326) ändras så, att det direkt av lagen framgår vilka försäkringskassanställningar som skall vara statligt reglerade. Enligt regeringens beslut gäller detta numera alla anställningar i kassorna, vilket alltså bör anges i lagen. I linje därmed föreslår jag vidare en ändring i 7 kap. 10 § första stycket LOA.

Jag vill betona att även dessa ändringar är av rent lagteknisk beskaffenhet och således inte åsyftar någon ändring i sak.

När det gäller försäkringskassorna företräds arbetsgivaren vid t.ex. allmänna löneförhandlingar av statens arbetsgivarverk och kassorna gemensamt. Med stöd av 8 § ställföreträdarlagen kan regeringen också i fortsättningen reglera vem som på arbetsgivarsidan skall medverka i avtalsförhandlingar eller handlägga andra frågor om anställnings- eller arbetsvillkor för de anställda hos försäkringskassorna.

2.6.4 I detta lagstiftningsärende föreslår jag också en teknisk anpassning av 1 kap. 6 § LOA till den föreslagna nya lagen om anställningsskydd och en förtydligande omskrivning av 15 kap. 8 § LOA.

2.7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Följdändringarna i LOA bör träda i kraft samtidigt som den nya anställningsskyddslagen, dvs. den 1 april 1982. Detsamma bör gälla de övriga lagändringar som jag nu har förordat.

Jag vill erinra om att föredraganden i prop. 1981/82:71 med förslag till ny anställningsskyddslag anför att lagstödet för regeringens kompetens att förordningsvägen meddela föreskrifter, som avviker från den nya lagen,

”
bör få sin plats i den specialreglering som finns för olika områden, exempelvis i LOA (s. 113). Denna lösning ligger i linje med vad som under remissbehandlingen har förts fram av statens arbetsgivarverk m. fl. En sådan lagregel, som bör svara mot vad som gäller enligt 2 § 1974 års lag, kan enligt min mening lämpligen tas in i övergångsbestämmelserna till de nu föreslagna LOA-ändringarna. Uppkommande rättegångsfrågor får lösas med utgångspunkt i ifrågavarande författningar och arbetstvistlagen (anf. prop. s. 156).

3 Upprättade lagförslag

I enlighet med vad jag nu har anfört har inom budgetdepartementet upprättats förslag till

1. en lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning,
2. en lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.,
3. en lag om ändring i brottsbalken,
4. en lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
5. en lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst,
6. en lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
7. en lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

De under 3 och 4 angivna förslagen har upprättats i samråd med chefen för justitiedepartementet, det under 5 i samråd med chefen för försvarsdepartementet, det under 6 i samråd med chefen för handelsdepartementet och det under 7 i samråd med chefen för socialdepartementet.

Förslagen bör fogas till protokollet i detta ärende som *bilaga*.

4 Hemställan

Jag hemställer att lagrådets yttrande inhämtas över lagförslagen.

5 Beslut

Regeringen beslutar i enlighet med föredragandens hemställan.

1 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning

Härigenom föreskrivs i fråga om lagen (1976: 600) om offentlig anställning¹

dels att 1 kap. 1 och 6 §§, 4 kap. 7 §, 7 kap. 2 och 10 §§, 8 kap. 1 och 3 §§, 9 kap. 1–3 §§, 11 kap. 4 §, 14 kap. 7 §, 15 kap. 1 och 8 §§ samt 16 kap. 1 och 7 §§ skall ha nedan angivna lydelse,

dels att rubriken till 9 kap. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i lagen skall införas en ny paragraf, 7 kap. 11 §, av nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag är, med de undantag som framgår av 2–6 §§, tillämplig på arbetstagare hos

1. staten,
2. kommun, landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samfällighet eller allmän försäkringskassa,
3. annan allmän inrättning, om anställningen är statligt reglerad.

Lagen gäller ej arbetstagare som av arbetsmarknadsmyndighet meddelas arbetslöshetshjälp i form av beredskapsarbete eller som har anvisats arbete i verkstad inom arbetsvården.

Föreslagen lydelse

1 kap.

1 §²

Denna lag är, med de undantag som framgår av 2–6 §§, tillämplig på arbetstagare hos

1. staten,
2. kommuner, landstingskommuner, kommunalförbund, församlingar, kyrkliga samfälligheter eller allmänna försäkringskassor,
3. andra arbetsgivare, om anställningen är statligt reglerad.

6 §³

Lagen gäller inte arbetstagare som har anvisats beredskapsarbete eller skyddat arbete.

4 kap.

7 §

Förordnande, som har tidsbegränsats i strid mot 5 § lagen (1974: 12) om anställningsskydd eller mot föreskrift i sådant kollektivavtal som avses i 3 § andra stycket samma lag, skall på talan av arbetstagaren förklaras gälla utan tidsbegränsning.

Förordnanden, som har tidsbegränsats i strid mot 4 § första stycket lagen (1982: 000) om anställningsskydd eller mot ett sådant kollektivavtal som avses i 2 § andra stycket samma lag, skall på talan av arbetstagaren förklaras gälla utan tidsbegränsning.

¹ Lagen omtryckt 1977: 1047.

² Senaste lydelse 1981: 372.

³ Senaste lydelse 1979: 384.

Nuvarande lydelse

I fråga om arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning får *förordnande* tidsbegränsas enligt vad regeringen bestämmer.

Föreslagen lydelse

I fråga om arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning får *förordnanden* tidsbegränsas enligt vad regeringen bestämmer.

7 kap.

2 §

Arbetstagare som är *förordnad* tills vidare får sägas upp enligt *lagen (1974:12) om anställningsskydd*. Innehar arbetstagaren statligt reglerad anställning hos annan än staten, tillämpas även *bestämmelse* om uppsägning i *annan författning*.

I fråga om grund för uppsägning, förfarandet vid uppsägning, varsel och överläggning samt tvist om giltigheten av uppsägning *äger* lagen om anställningsskydd *motsvarande tillämpning* på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning *med förordnande* tills vidare, i den mån annat *ej* följer av denna lag eller, såvitt rör andra frågor än grunden för uppsägning, av *föreskrift* som regeringen meddelar.

Arbetstagare som är *förordnade* tills vidare får sägas upp enligt *lagen (1982:000) om anställningsskydd*. Om en *sådan* arbetstagare *innehar* statligt reglerad anställning hos *någon* annan än staten, tillämpas även *de bestämmelser* om uppsägning *som finns i andra författningar*.

I fråga om grund för uppsägning, förfarandet vid uppsägning, varsel och överläggning samt tvist om giltigheten av uppsägning *tillämpas* lagen om anställningsskydd *också* på *sådana* arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning *som är förordnade* tills vidare, i den mån annat *inte* följer av denna lag eller, såvitt rör andra frågor än grunden för uppsägning, av *föreskrifter* som regeringen meddelar.

Uppsägning som avses i första eller andra stycket skall ske skriftligen för att vara giltig.

10 §

Erhåller arbetstagare annan anställning och är denna statligt reglerad, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om *ej* annat följer av *föreskrift* om förening av tjänster. *Sådan föreskrift* meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med annan allmän tjänst, av regeringen. Vad nu har sagts *äger tillämpning* även där den andra anställningen *ej är statligt reglerad*, om denna *utgör* anställning hos riksdagen eller dess myndigheter *eller hos allmän försäkringskassa*.

Erhåller *en* arbetstagare *någon* annan anställning och är denna statligt reglerad, upphör den första anställningen utan särskild åtgärd, om *inte* annat följer av *föreskrifter* om förening av tjänster. *Sådana föreskrifter* meddelas i kollektivavtal eller, i fråga om förening av en fullmaktstjänst med annan allmän tjänst, av regeringen. Vad nu har sagts *tillämpas* även där den andra anställningen *är en* anställning hos riksdagen eller dess myndigheter.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Föreligger särskilda skäl, får regeringen besluta att anställning skall bestå utan hinder av första stycket.

Att justitieråd och regeringsråd ej får inneha eller utöva annan statlig tjänst är särskilt föreskrivet.

11 §

Arbetstagare, som är förordnade för provanställning enligt lagen (1982:000) om anställningsskydd, får vid eller före provtidens utgång skiljas från sin anställning genom besked om detta enligt samma lag.

Beskedet skall lämnas skriftligen för att vara giltigt.

8 kap.

1 §

Uppkommer fråga om uppsägning på grund av arbetsbrist, skall, när det behövs, turordning för uppsägningen fastställas.

I fråga om *turordning vid uppsägning äger lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning* på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen *ej* föreskriver annat.

I fråga om *turordningen tillämpas lagen (1982:000) om anställningsskydd också* på arbetstagare i verksledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen *inte* föreskriver annat.

3 §

Uppsägning, som strider mot bestämmelse om turordning, skall på talan av arbetstagaren förklaras ogiltig.

Vid tvist om giltigheten av uppsägning enligt första stycket *äger 34 § andra och tredje styckena samt 36 och 37 §§ lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.*

Vid tvist om giltigheten av uppsägning enligt första stycket *tillämpas 34 § andra och tredje styckena, 37 §, 40 § första och tredje styckena samt 42 § lagen (1982:000) om anställningsskydd. Föreskrifter om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 40 § första och tredje styckena lagen om anställningsskydd finns i 2 § andra stycket samma lag.*

9 kap. Företrädesrätt till ny anställning

1 §

I ärende om tillsättning av tjänst skall, när det behövs, turordning för företrädesrätt till *ny anställning* fastställas.

9 kap. Företrädesrätt till återanställning

I ärenden om tjänstetillsättning skall, när det behövs, *fastställas* turordning för företrädesrätt till *återanställning*.

Nuvarande lydelse

I fråga om företrädesrätt till *ny anställning äger lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning* på arbetstagare i verksamhet ledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen *ej* föreskriver annat.

Om *grund* för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 4 kap. 3 §.

Företrädesrätt till *ny anställning* gäller *ej* till högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om *ej* särskilda skäl *föranleder* annat. Sådan företrädesrätt gäller *ej* heller gentemot arbetstagare som skall omplaceras på grund av 7 § *andra stycket lagen (1974:12) om anställningsskydd*.

Anmälan enligt 27 § *första stycket lagen (1974:12) om anställningsskydd* av anspråk på företrädesrätt till *ny anställning* skall för att vara giltig göras skriftligen hos den myndighet där arbetstagaren är eller senast har varit anställd.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i *underrättelse* om att tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist *ej* kommer att förnyas skall *tagas in erinran* om var och hur anmälan skall göras.

Har i annan lag än lagen (1974:12) om anställningsskydd eller i annan författning meddelats bestämmelse, som inskränker rätten att avskeda arbetstagare i förhållande till vad som *föreskrives* i 1 eller 2 §, gäller i stället den bestämmelsen.

Föreslagen lydelse

I fråga om företrädesrätt till *återanställning tillämpas lagen (1982:000) om anställningsskydd också* på arbetstagare i verksamhet ledande eller därmed jämförlig ställning, i den mån regeringen *inte* föreskriver annat.

Om *grunder* för tjänstetillsättning gäller vad som sägs i 4 kap. 3 §.

Företrädesrätt till *återanställning* gäller *inte* till högre tjänst än den som det tidigare förordnandet avsåg, om *det inte finns* särskilda skäl *till något* annat. Sådan företrädesrätt gäller *inte* heller gentemot arbetstagare som skall omplaceras på grund av 7 § *andra stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd*.

Anmälan enligt 27 § *första stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd* av anspråk på företrädesrätt till *återanställning* skall för att vara giltig göras skriftligen hos den myndighet där arbetstagaren är eller senast har varit anställd.

I beslut om uppsägning på grund av arbetsbrist och i *besked* om att *ett* tidsbegränsat förordnande på grund av arbetsbrist *inte* kommer att förnyas skall *det tas in en upplysning* om var och hur anmälan skall göras.

Om det i annan lag än lagen (1982:000) om anställningsskydd eller i annan författning *har* meddelats *någon* bestämmelse, som inskränker rätten att avskeda arbetstagare i förhållande till vad som *föreskrivs* i 1 eller 2 §, gäller i stället den bestämmelsen.

2 §

3 §

11 kap.

4 §

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

14 kap.
7 §

Uppkommer fråga om *avskedande*, skall myndigheten så snart det kan ske varsla arbetstagarorganisation därom. Påkallar organisationen senast en vecka efter varslet överläggning i frågan, skall myndigheten lämna organisationen tillfälle därtill, innan frågan avgöres.

Beslutas avstängning enligt 13 kap. 1 eller 2 §, skall *arbetstagarorganisation* genast underrättas om beslutet.

Med *arbetstagarorganisation* förstås i detta lagrum lokal *arbetstagarorganisation* i förhållande till vilken arbetsgivaren är eller brukar vara bunden av kollektivavtal, såvitt gäller berörd *arbetstagar*kategori.

15 kap.
1 §

Fråga om anställnings upphörande som avses i 7 kap. 2–4 eller 9 § prövas av den myndighet som tillsätter tjänsten, om *ej* annat följer av 5 § nedan eller av föreskrift eller särskilt beslut som regeringen meddelar.

Fråga om anställnings upphörande enligt 7 kap. 5 eller 7 § prövas av regeringen, om *ej* annat följer av 5 § nedan. Närmare föreskrifter meddelas av regeringen.

8 §⁴

Har statlig myndighet beträffande arbetstagare hos annan än staten meddelat beslut om anställnings upphörande eller om disciplinansvar, avstängning eller läkarunder-

Uppkommer fråga om *att avskeda en arbetstagare*, skall myndigheten, om *arbetstugaren* är fackligt organiserad, minst en vecka före *avskedandet* varsla den lokala *arbetstagarorganisation* som *arbetstugaren* tillhör om detta. Om organisationen senast en vecka efter varslet *begär* överläggning i frågan, skall *överläggningen* ha avslutats, innan frågan avgöres.

Beslutas avstängning enligt 13 kap. 1 eller 2 §, skall *myndigheten*, om *arbetstugaren* är fackligt organiserad, genast *underrätta* den lokala *arbetstagarorganisation* som *arbetstugaren* tillhör om beslutet.

Fråga om anställnings upphörande som avses i 7 kap. 2–4, 9 eller 11 § prövas av den myndighet som tillsätter tjänsten, om *inte* annat följer av 5 § nedan eller av föreskrift eller särskilt beslut som regeringen meddelar.

Fråga om anställnings upphörande enligt 7 kap. 5 eller 7 § prövas av regeringen, om *inte* annat följer av 5 § nedan. Närmare föreskrifter meddelas av regeringen.

Även om en arbetstagare är anställd hos någon annan än staten, skall staten anses som hans arbetsgivare i tvister som rör beslut av en statlig myndighet om anställnings

⁴ Senaste lydelse 1979: 214.

Nuvarande lydelse

sökning enligt denna lag, skall staten anses som arbetsgivare i tvist som rör beslutet.

Föreslagen lydelse

upphörande eller om disciplinansvar, avstängning eller läkarundersökning enligt denna lag.

16 kap.

1 §

Om handläggningen av mål angående tillämpningen av denna lag föreskrives i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

I fråga om rättegångskostnad i mål som rör disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning enligt denna lag äger 41 § tredje stycket lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.

Om handläggningen av mål angående tillämpningen av denna lag föreskrivs i lagen (1974: 371) om rättegången i arbetstvister.

7 §⁵

Bryter myndighet i ärende om disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning mot 14 kap. 1 eller 3–9 §, 15 kap. 3, 4 eller 7 §, föreskrift enligt 13 kap. 4 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning eller föreskrift som avses i 15 kap. 3 eller 6 §, äger 38 § första, tredje och fjärde styckena samt 40 § lagen (1974:12) om anställningsskydd motsvarande tillämpning.

Bestämmelserna om skadestånd i 38, 41 och 42 §§ lagen (1982:000) om anställningsskydd skall tillämpas, om en myndighet i ärenden om disciplinansvar, avskedande, avstängning eller läkarundersökning bryter mot någon av följande bestämmelser:

1. 14 kap. 1 eller 3–9 §,
2. 15 kap. 3, 4 eller 7 §.
3. föreskrifter enligt 13 kap. 4 § om handläggning av ärende om avstängning eller läkarundersökning.
4. föreskrifter som avses i 15 kap. 3 eller 6 §.

Föreskrifter om avvikelser i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd finns i 2 § andra stycket samma lag.

1. Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

2. I fråga om statligt reglerade anställningar skall även föreskrifter i andra författningar än lagar tillämpas utan hinder av att de avviker från lagen (1982:000) om anställningsskydd. Detsamma gäller i fråga om anställningar hos riksdagen eller dess myndigheter.

3. I fråga om varsel eller underrättelser som har lämnats före ikraftträdandet tillämpas 14 kap. 7 § i sin äldre lydelse.

4. I fråga om skadestånd som hänför sig till omständigheter som har inträffat före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser.

5. I fråga om rättegångskostnader i mål där talan har väckts före ikraftträdandet tillämpas äldre bestämmelser.

⁵ Senaste lydelse 1979: 214.

2 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1965:576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1965:576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m. skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §¹

Om sådant anställnings- eller arbetsvillkor för arbetstagare hos kommun, som må bestämmas genom avtal, enligt lag eller särskilt beslut av riksdagen skall fastställas under medverkan av regeringen eller myndighet som regeringen bestämmer, skall statens arbetsgivarverk på kommunens vägnar föra förhandling samt sluta och uppsäga kollektivavtal om villkoret eller på annat sätt enhetligt reglera detta.

Med kommun likställas i denna lag landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samsällighet, allmän försäkringskassa och annan *allmän inrättning*.

Med kommun likställas i denna lag landstingskommun, kommunalförbund, församling, kyrklig samsällighet, allmän försäkringskassa och annan *arbetsgivare med offentlig ställning*.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Senaste lydelse 1981: 373.

3 Förslag till

Lag om ändring i brottsbalken

Härigenom föreskrivs att 20 kap. 2 och 4 §§ brottsbalken skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

20 kap.
2 §¹

Arbetstagare som mottager, låter åt sig utlova eller begär muta eller annan otillbörlig belöning för sin tjänsteutövning, dömes för *mutbrott* till böter eller fängelse i högst två år. Detsamma skall gälla, om arbetstagaren begått gärningen innan han erhöll anställningen eller efter det han slutat densamma. Är brottet grovt, dömes till fängelse i högst sex år.

Vad i första stycket sägs om arbetstagare äger motsvarande tillämpning på

Vad i första stycket sägs om arbetstagare äger motsvarande tillämpning på

¹ Senaste lydelse 1977: 103.

Nuvarande lydelse

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun.

2. den som utövar uppdrag som är reglerat i författning.

3. krigsman eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt.

4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet och

5. den som i annat fall än som avses i 1–4 på grund av förtroendeställning såsom syssloman eller eljest fått att för annan sköta rättslig eller ekonomisk angelägenhet eller öva tillsyn å skötseln av sådan angelägenhet.

Med kommun likställes annan allmän inrättning som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976:600) om offentlig anställning.

Den som har valts till *statligt eller kommunalt* uppdrag med vilket följer myndighetsutövning *må* av rätten skiljas från uppdraget, om han har begått brott för vilket är stadgat fängelse i två år eller däröver och han genom brottet har visat sig uppenbarligen olämplig att inneha uppdraget.

Skiljes uppdragstagare från uppdraget enligt första stycket, skall hänsyn *tagas* därtill vid bestämmande av straff för brottet.

Med kommun likställes annan allmän inrättning som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976:600) om offentlig anställning.

Föreslagen lydelse

1. ledamot av styrelse, verk, nämnd, kommitté eller annan sådan myndighet som hör till staten eller till kommun, *landstingskommun, kommunalförbund, kyrklig samfällighet, allmän försäkringskassa eller till någon sådan arbetsgivare som avses i 1 kap. 1 § 3 lagen (1976:600) om offentlig anställning.*

2. den som utövar uppdrag som är reglerat i författning.

3. krigsman eller annan som fullgör lagstadgad tjänsteplikt.

4. den som utan att inneha anställning eller uppdrag som nu har sagts utövar myndighet och

5. den som i annat fall än som avses i 1–4 på grund av förtroendeställning såsom syssloman eller eljest fått att för annan sköta rättslig eller ekonomisk angelägenhet eller öva tillsyn å skötseln av sådan angelägenhet.

4 §²

Den som har valts till *sådant* uppdrag *hos staten eller hos en kommun* med vilket följer myndighetsutövning *får* av rätten skiljas från uppdraget, om han har begått brott för vilket är stadgat fängelse i två år eller däröver och han genom brottet har visat sig uppenbarligen olämplig att inneha uppdraget.

Skiljs uppdragstagare från uppdraget enligt första stycket, skall hänsyn *tas* därtill vid bestämmande av straff för brottet.

Med uppdrag hos staten eller hos kommun likställs uppdrag hos andra sådana arbetsgivare som avses i 2 § *andra stycket 1.*

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

² Senaste lydelse 1976: 601.

4 Förslag till

Lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)

Härigenom föreskrivs att i 9 kap. 20 § sekretesslagen (1980: 100)¹ orden "lagen (1974: 12) om anställningsskydd" skall bytas ut mot "lagen (1982: 000) om anställningsskydd".

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Lagen omtryckt 1980: 880.

5 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst

Härigenom föreskrivs att 19 § lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Befogenhet att meddela vapenfri tjänstepliktig tillrättavisning tillkommer hos staten eller hos kommun anställd civilförsvars-, brand- eller arbetschef i fråga om underställd personal. Med *kommun* likställes *annan allmän inrättning* som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Föreslagen lydelse

19 §¹

Befogenhet att meddela vapenfri tjänstepliktig tillrättavisning tillkommer hos staten eller hos kommun anställd civilförsvars-, brand- eller arbetschef i fråga om underställd personal. Med *kommuner* likställes *landstingskommuner, kommunalförbund, församlingar, kyrkliga samfundigheter, allmänna försäkringskassor och sådana arbetsgivare* som avses i 1 kap. 1 § 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Innan någon meddelar tillrättavisning, skall han vid förhör med den felande lämna denne tillfälle att förklara sig.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Senaste lydelse 1976: 604.

6 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Härigenom föreskrivs att 1 § lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Denna lag äger tillämpning på tolk och översättare som anlitas av myndighet eller annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med *kommun* likställs *annan allmän inrättning* som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Föreslagen lydelse

1 §¹

Denna lag äger tillämpning på tolk och översättare som anlitas av myndighet eller annat organ som utövar verksamhet för vars fullgörande staten eller kommun svarar samt på tolk och översättare som genomgått av regeringen eller av förvaltningsmyndighet som regeringen bestämmer föreskriven prövning. Med *kommuner* likställs *landstingskommuner, kommunalförbund, församlingar, kyrkliga samfundigheter, allmänna försäkringskassor och sådana arbetsgivare* som avses i 1 kap. 1 § 3 lagen (1976: 600) om offentlig anställning.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

¹ Senaste lydelse 1976: 609.

7 Förslag till

Lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring

Härigenom föreskrivs att 18 kap. 13 § lagen (1962: 381) om allmän försäkring¹ skall ha nedan angivna lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

18 kap.

13 §²

Direktören och de andra tjänstemän, beträffande vilka regeringen föreskriver det, tillsätts och entledigas av riksförsäkringsverket. Övriga tjänstemän tillsätts och entledigas av kassan.

Riksförsäkringsverket skall vid tillsättande och entledigande av tjänstemän hos kassan inhämta yttrande från kassans styrelse.

¹ Lagen omtryckt 1977: 630.

² Senaste lydelse 1981: 326.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

För de tjänstemän, för vilka regeringen föreskriver det, skall anställnings- och arbetsvillkor fastställas under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

Tjänstemännens anställnings- och arbetsvillkor skall fastställas under medverkan av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer.

I den utsträckning regeringen föreskriver det får försäkringskassan inrätta nya tjänster endast efter medgivande av riksförsäkringsverket.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1982.

LAGRÅDET

Utdrag
PROTOKOLL
vid sammanträde
1981-12-17

Närvarande: f. d. justitierådet Petrén, regeringsrådet Delin, justitierådet Bengtsson.

Enligt lagrådet tillhandakommet utdrag av protokoll vid regeringssammanträde den 19 november 1981 har regeringen på hemställan av statsrådet Johansson beslutat inhämta lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning.
2. lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.,
3. lag om ändring i brottsbalken,
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
5. lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst,
6. lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
7. lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

Förslagen har inför lagrådet föredragits av hovrättsassessorn Tommy Lennberg.

Förslagen föranleder följande yttrande av *lagrådet*:

Förslaget till lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning

Om lagrådets förslag vid 7 kap. 11 §, 16 kap. 5 § och punkt 2 av övergångsbestämmelserna godtas, är däremot svarande jämkningar av ingressen påkallade.

7 kap.

11 §

Förevarande paragraf handlar, liksom 7 kap. 1–8 §§, om upphörande av anställningen på arbetsgivarens initiativ. Den hör därför nära samman med vad som behandlas i dessa paragrafer. Med hänsyn härtill är paragrafens placering tveksam. Ett annat skäl för att ifrågasätta lämpligheten i paragrafföljden är den oklarhet som med den föreslagna lagtexten får anses föreligga i fråga om formkravet beträffande besked som arbetstagaren lämnar om avbrytande av provanställning. Kravet på skriftlighet, som enligt remissprotokollet (2.1) skulle följa av 7 kap. 9 §, är nämligen svårt

att utläsa av lagtexten; man kan inte av den där intagna regeln om begäran om entledigande utan vidare sluta sig till att skriftlighetskravet gäller även besked av det angivna slaget, helst som enligt den föreslagna lagen om anställningsskydd något formkrav inte föreskrivs beträffande beskedet (jfr 6 §). Om däremot provanställning redan tidigare omtalats i lagtexten, skulle den avsedda innebörden av 7 kap. 9 § framgå tydligare. Av sådana skäl förordas, att 7 kap. 11 § antingen i stället får utgöra en ny 8 a § i samma kapitel eller tas in som 9 § i kapitlet, varvid nuvarande 9 och 10 §§ i stället får nr 10 och 11.

8 kap.

3 §

Första stycket i denna paragraf innebär att möjlighet till talan om ogiltighetsförklaring skall föreligga i även andra situationer än dem då så är fallet enligt den föreslagna lagen om anställningsskydd. Genom bestämmelsen i andra stycket första meningen ges genom hänvisning regler om vad som är att iaktta vid tvist om giltighet av uppsägning som avses i första stycket. Vill man tillåta avvikelse genom kollektivavtal från dessa regler, är en särskild föreskrift därom nödvändig. Med hänsyn härtill bör den i andra stycket andra meningen upptagna föreskriften i ämnet – vilken i förslaget är utformad närmast som en erinran om regeln i 2 § andra stycket nämnda lagförslag – i stället lämpligen ges följande lydelse: "I fråga om avvikelse i kollektivavtal från vad som sägs i 40 § första och tredje styckena lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag."

15 kap.

1 §

Om 7 kap. 9–11 §§ omnumreras på sätt som anges vid 7 kap. 11 §, måste hänvisningen i första stycket av förevarande paragraf till lagrummen i 7 kap. ändras i enlighet därmed.

16 kap.

5 §

Enligt andra stycket i förevarande paragraf, som i remissen ej föreslås ändrad, skall talan som avses i 4 kap. 7 § första stycket – nämligen talan att förordnande, som tidsbegränsats i strid mot 4 § första stycket lagen om anställningsskydd eller giltigt kollektivavtal, skall förklaras gälla utan tidsbegränsning – väckas senast två månader efter förordnandetidens utgång. Underlåter arbetstagaren att väcka talan inom denna tid, är enligt 6 § hans rätt till talan förlorad. Att beakta är emellertid att de nu återgivna reglerna endast delvis anger på vilket sätt arbetstagarens talerätt kan preskriberas. Lagen om anställningsskydd är ju – i den mån inte förevarande lag uttryckligen undantar den eller meddelar särregler – tillämplig. Sålunda gäller, såsom också i korthet anges av föredragande statsrådet, regeln i

40 § andra stycket förslaget till den nya lagen om anställningsskydd att arbetstagararen skall senast en månad efter anställningstidens utgång underätta arbetsgivaren om sin avsikt att yrka att förordnandet skall gälla tills vidare. Underlåtenhet att lämna underrättelse inom angiven tid medför enligt 42 § samma förslag förlust av talerätten. Ytterligare må nämnas att i 40 § tredje stycket förslaget till lag om anställningsskydd finns en regel att, om under underrättelsetiden påkallats förhandling enligt medbestämmandelagen eller kollektivavtal, tiden för väckande av talan går ut först två veckor efter det förhandlingen avslutades. Denna regel gäller däremot ej inom området för förevarande lag; den har satts åt sidan genom den inledningsvis återgivna bestämmelsen att talan skall väckas inom två månader efter förordnandetidens utgång.

Den tillämpade lagtekniken medför att det ej är alldeles enkelt att av lagtexten utläsa vad som sålunda avses skola gälla. Med ett bibehållande av tekniken synes det dock möjligt att genom ett tillägg till förevarande stycket göra reglerna något lättillgängligare. Säger man uttryckligen, att preskriptionstiden två månader gäller även i det fall, att förhandling som påkallats under underrättelsetiden fortfarande pågår, blir indirekt sagt att reglerna om underrättelseskyldighet är tillämpliga och ingen tvekan kan råda om när tiden för väckande av talan går ut i förhandlingssituationen. Det ifrågasätts därför om icke till andra stycket bör fogas en ny andra mening av förslagsvis följande lydelse: "Vad nu sagts gäller även om förhandling, som påkallats inom den i 40 § andra stycket lagen (1982:000) om anställningsskydd föreskrivna underrättelsetiden, inte har avslutats."

7 §

Sista stycket i förevarande paragraf är formulerat närmast som en erinran att 2 § andra stycket förslaget till lagen om anställningsskydd gäller i den aktuella situationen. Eftersom regeln i LOA även här (jfr vad som ovan sagts om 8 kap. 3 §) innebär en utvidgning av möjligheten till avvikelser från lagregleringen genom kollektivavtal, bör regeln lämpligen i stället formuleras så: "I fråga om avvikelse i kollektivavtal från vad som sägs i 41 § lagen om anställningsskydd tillämpas 2 § andra stycket samma lag."

Övergångsbestämmelserna

Punkt 2 avser enligt remissprotokollet (2.7) att möjliggöra för regeringen att framdeles meddela föreskrifter som avviker från den föreslagna lagen om anställningsskydd. En regel med sådan innebörd hör inte hemma i övergångsbestämmelserna till LOA. Om den skall tas in i LOA bör den placeras i själva lagen, lämpligen i dess 2 kap. som en ny 5 §, varvid lydelsen kan behållas oförändrad.

Ett bifall härtill föranleder omnumrering av följande punkter i övergångsbestämmelserna.

Med övergångsbestämmelsen under 3 avses att ange, att om varsel eller underrättelse varom stadgas i 14 kap. 7 § lämnats före ikraftträdandet, stadgandet i dess äldre lydelse skall tillämpas i fråga om det fortsatta förfarandet även såvitt det ligger i tiden efter ikraftträdandet. Detta skulle komma till tydligare uttryck om punkten erhåller följande lydelse: "Har varsel eller underrättelse enligt 14 kap. 7 § lämnats före ikraftträdandet, tillämpas även därefter stadgandet i dess äldre lydelse."

Förslagen till

Lag om ändring i brottsbalken,

Lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst,

Lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare

Enligt lagförslagen skall i olika lagrum uttrycket "annan allmän inrättning som avses i 1 kap. 1 § 2 eller 3" LOA ersättas med en uppräkningsav offentliga rättssubjekt likställda med kommun, avslutad med orden "sådana arbetsgivare som avses i 1 kap. 1 § 3" LOA eller motsvarande uttryck. I den föreslagna lydelsen av 1 kap. 1 § 3 LOA talas om "andra arbetsgivare, om anställningen är statligt reglerad". Formuleringen är naturlig i sistnämnda lagrum som gäller tillämpning av LOA:s regler beträffande vissa arbetstagare. I de nu berörda tre lagförslagen är däremot avsikten att definiera arbetsgivare av viss kategori, och hänvisningen till LOA:s bestämmelse ger då inte klart besked om situationen när vissa, men inte alla, anställda hos ett rättssubjekt innehar statligt reglerade anställningar. Syftet lär vara, att så snart statlig reglering förekommer av någon anställning hos arbetsgivaren, denne skall jämföras med kommun. Tolkningen är inte självklar och det synes tveksamt om sakliga skäl finns att dra gränsen på samma sätt när det gäller tillämpningen av de tre skilda lagförslag som här diskuteras. Å andra sidan framstår det som en fördel att i alla de berörda fallen hänvisa till samma uttryck i en sådan central lag som LOA. Lagförslagets avfattning bör därför kunna godtas men det synes lämpligt att en översyn av formuleringarna sker samtidigt som man – såsom förutskickas i remissen (2.6.3) – tar upp frågan om en ändring av 1 § andra stycket lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.

Övriga lagförslag

Lagförslagen lämnas utan erinran.

BUDGETDEPARTEMENTET

Utdrag
PROTOKOLL
vid regeringssammanträde
1981-12-22

Närvarande: statsministern Fälldin, ordförande, och statsråden Ullsten, Wikström, Friggebo, Dahlgren, Åsling, Söder, Johansson, Wirtén, Andersson, Boo, Petri, Eliasson, Gustafsson, Elmstedt, Tillander, Ahrland, Molin

Föredragande: statsrådet Johansson

Proposition om anställningsskyddet i statliga tjänster, m. m.

Föredraganden anmäler lagrådets yttrande¹ över förslag till

1. en lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning (LOA).
2. en lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.,
3. en lag om ändring i brottsbalken,
4. en lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100),
5. en lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst,
6. en lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare,
7. en lag om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring.

Föredraganden redogör för lagrådets yttrande och anför.

När det gäller förslaget till ändringar i LOA, kan jag ansluta mig till vad lagrådet uttalar. Jag förordar sålunda nya lydelse av 8 kap. 3 §, 15 kap. 1 §, 16 kap. 5 och 7 §§ samt övergångsbestämmelserna. Dessutom bör i enlighet med lagrådets rekommendation 9–11 §§ i 7 kap. numreras om. Den föreslagna punkten 2 i övergångsbestämmelserna bör få sin plats i själva lagen, lämpligen som en 6 § i 2 kap. Nuvarande 4 § i samma kapitel bör därvid betecknas 5 § och dessutom bör för klarhetens skull en erinran om medbestämmandelagens och anställningsskyddslagens allmänna tillämplighet föras in i 4 §.

När det gäller de andra lagförslagen, påkallar lagrådets yttrande ingen kommentar från min sida. Ett par justeringar bör dock göras i det under 7 angivna förslaget.

Med hänvisning till vad jag nu har anført hemställer jag att regeringen föreslår riksdagen

att antaga de av lagrådet granskade lagförslagen med vidtagna ändringar.

Regeringen ansluter sig till föredragandens överväganden och beslutar att genom proposition föreslå riksdagen att antaga de förslag som föredraganden har lagt fram.

¹ Beslut om lagrådsremiss fattat vid regeringssammanträde den 19 november 1981.

Innehåll

Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Propositionens lagförslag	
1 Förslag till lag om ändring i lagen (1976: 600) om offentlig anställning	2
2 Förslag till lag om ändring i lagen (1965: 576) om ställföreträdare för kommun vid vissa avtalsförhandlingar m. m.	9
3 Förslag till lag om ändring i brottsbalken	9
4 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980: 100)	11
5 Förslag till lag om ändring i lagen (1966: 413) om vapenfri tjänst	11
6 Förslag till lag om ändring i lagen (1975: 689) om tystnadsplikt för vissa tolkar och översättare	11
7 Förslag till lag om ändring i lagen (1981: 326) om ändring i lagen (1962: 381) om allmän försäkring	12
Utdrag av regeringsprotokollet den 19 november 1981 med beslut om lagrådsremiss	13
1 Inledning	13
2 Överväganden	14
2.1 Provanställning	14
2.2 Begynnelse dag för återanställningsrätt	15
2.3 Fackligt inflytande	16
2.4 Preskription	16
2.5 Rättegångskostnad	17
2.6 Formella ändringar m. m.	17
2.7 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	18
3 Upprättade lagförslag	19
4 Hemställan	19
5 Beslut	19
<i>Bilaga</i> De remitterade lagförslagen	20
Utdrag av lagrådets protokoll den 17 december 1981	31
Utdrag av regeringsprotokollet den 22 december 1981 med beslut om proposition	35